

Väärtuskasvatus õpetajakoolituse õppekavades

Eduko uuringugrandi „Õpetajate väärtuskasvatuse alase pädevuse arendamine õpetajakoolituses“ (oktoober 2009 – oktoober 2011)
õpetajakoolituse õppekavade analüüsi raport¹

Jüri Ginter

Tartu Ülikool

Lektor

Haridusõigus ja -poliitika

Teaduste kandidaat

¹ Esitatud artiklina avaldamiseks ajakirjas Haridus

Eduko

Resümee

Väärtuskasvatus õpetajakoolituse õppekavades

Ootused õpetajale ja seoses sellega ka nõuded õpetajakoolitusele muutuvad pidevalt. Uus mõiste selles kontekstis on väärtuskasvatus. Uuringu eesmärk oli välja selgitada väärtuskasvatuse osakaal Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli õpetajakoolituse õppekavade väljundites ja pedagoogilise praktika ainekavades ning sõnastada ettepanekud õppekavade täiendamiseks.

Uuringu tulemusena selgus, et õpetajate tegevust väärtuskasvatuse valdkonnas on õppekavades veel vähe silmas peetud ning õppekavades kajastatakse üldjuhul üksikuid väärtuskasvatuse aspekte, mis on eri õppekavadel erinevad. Üks selliseid enamlevinud aspekte on õpetaja kutse-eetika ning mõnel juhul ka õpetatava valdkonna eetika. Pedagoogilise praktika ainekavades on Tallinna Ülikoolis kajastatud ka tegevust klassijuhatajana. Tartu Ülikooli paljudes praktika ainekavades ei ole seda õpetaja töö valdkonda esile toodud. Uuringu tulemusena on sõnastatud soovitusel õppekavade täiendamiseks.

Märksõnad: õpetajakoolitus, väärtuskasvatus, õppekava, pedagoogiline praktika, väärtus

Eduko

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Sissejuhatus

Nõuded õpetajakoolitusele muutuvad pidevalt. Kehtivas õpetaja kutsestandardis (mille kehtivust pikendati 2010. 28. aprillil) on veel kesksel kohal õpetamine („Õpetaja valdab õppesisu (ainet)“), kuigi see kutsestandard laieneb ka koolieelse lasteasutuse õpetajatele ja eripedagoogidele. Siiski on kutsestandardis nimetatud ka õpilase arengu toetamist (Õpetaja V 2010). Uutes põhikooli ja gümnaasiumi õppekavades (2011) on aga esiplaanil juba õpilase arengu erinevad aspektid. Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas pole vastavaid täiendusi veel sisse viidud (2011).

„Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut“ (Põhikooli riiklik õppekava 2011, § 2 lg 1). Väärtuskasvatusega on otseselt seotud kõlbline areng, kuid ka vaimne, sotsiaalne ja emotsionaalne areng on sellega tihedas seoses. Isegi füüsiline areng sõltub väärtuskasvatusest (tervis kui väärtus jms).

Õpetajate koolitus on Eestis aktuaalne teema ning seoses sellega on eriti oluline, et jõupingutused ja muudatused toimuksid õiges suunas. Uuringu eesmärk on selgitada välja väärtuskasvatuse osakaal kehtivates õpetajakoolituse õppekavades Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis ning sõnastada ettepanekud õppekavade täiendamiseks.

Uuringu käigus otsiti vastust järgmistele küsimustele:

Kuidas on õppekavades teadvustatud õpetajate tegevust väärtuskasvatuse valdkonnas?

Kuidas on õppekavades käsitletud õpetaja eetikat?

Kuidas valmistavad õppekavad aineõpetajaid ette tööks klassijuhatajana?

Mida võiks kehtivatest õppekavadest eeskujuks võtta?

Selle analüüsi põhjal on vaja uuendada õpetajate koolituse raamnõudeid, sest kuigi viimased muudatused jõustusid 13.09.2010, ei ole seal sisulisi muudatusi peale kutsestandardi ja õppekavade kinnitamist tehtud.

Väärtuskasvatuse teoreetiline käsitlus

Väärtuskasvatuse teema on aktualiseerunud viimasel ajal nii teorias kui ka õppekavades ja teistes ametlikes dokumentides. Ruus ja Eisenschmidt (2010) toovad esile väärtuste temaatika olulisuse õpetajakoolituse õppekavades. Sarv ja Ginter (2010) rõhutavad üldsuse survet arusaamise levikule, et õpetaja üks kesksemaid ülesandeid on väärtuskasvatus.

Eduko

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Samas on veel palju uuringuid, kus õpetaja tegevust ei ole väärtuskasvatusega seostatud. Ülevaated õpetajakoolituse õppekavadest ei käsitle samuti väärtuskasvatust (Ots jt 2010; Talts ja Normak (2010).

Väärtuskasvatuse käsitlemisel valitseb Eestis veel segadus. Riiklik programm „Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009–2013“ (2009) käsitleb nii väärtusarendust kui ka väärtuskasvatust. TÜ eetikakeskuse koduleheküljel eelistatakse terminit „moraalikasvatus“, mille sünonüümideks esitatakse kõlbluskasvatust ja väärtuskasvatust (2011).

Väärtuskasvatuse termin võeti kasutusele põhikooli riiklikus õppekavas (2011, § 5 lg 3), uuendatud kutsestandardis ja õpetajakoolituse raamnõuetes ei ole väärtuskasvatusega seotud mõisteid. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses on jutt alusväärtustest, kuid ei ole juttu väärtuskasvatusest ning väärtushoiakutest ja -hinnangutest (2010). Seoses sellega on väärtuskasvatuse osas veel eelarvamusi ja hirme (et koolis hakatakse väärtuseid peale suruma jms). Väärtuskasvatust käsitletakse kui täiskasvanute toel ühiskonna väärtuste mustri kohanemist (Veisson ja Kuurme 2010, 9). Väärtuste selitamine ja iseloomukasvatus on nii uued mõisted, et ei ole ametlikes dokumentides veel fikseeritud. Kõrvuti väärtuskasvatusega räägitakse ka väärtusarendusest (Valge 2010). Oluline koht on ka väärtustamisel, kusjuures silmas peetakse lapse väärtustamist, lapse poolt loodu väärtustamist (Vahter 2010), ning väärtuste tähtsustamisel (Peterson jt 2010, 88).

Eelkõige aetakse segamini väärtused ja väärtushoiakud ning sageli räägitakse veel inimese (Metoodiline juhend 2010; Muldma 2010, 76; Põlluste 2010, 191) ja kooli (Peterson jt 2010, 91; Ülavere 2010) väärtustest või haridussüsteemi (alus)väärtustest (Ruus 2010, 15). Samuti räägitakse väärtuste kujundamisest ja kujunemisest, kuigi peetakse silmas väärtushoiakute kujundamist ja kujunemist (Gross jt 2010; Muldma 2010, 81; Mürsepp 2010; Timoštšuk 2010; Tuuling 2010) ning väärtuste edasiandmisest (Lage 2010) ja väärtustes kokkuleppimisest (Peterson jt 2010, 90). Selline segadus võib esineda isegi ühes ja samas dokumendis (näiteks Muldma 2010; Peterson jt 2010). Nii räägitakse põhikooli riikliku õppekava § 2 lg 2 sellest, et kool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid (2010), sama paragrahvi kolmandas lõikes on juttu alusväärtustest ja nende väärtustamisest ning neljandas lõikes Euroopa ühiseväärtustest. Üldiselt on põhikooli riiklikus õppekavas (2011) siiski väärtushoiakud ja -hinnangud eristatud väärtustest ja räägitakse hoiakute kujundamisest (§ 3 lg 4, § 4 lg 7, § 5 lg 1) ja väärtushinnangute omandamisest (§ 3 lg 6, § 5 lg 1). Selline segadus normatiivdokumentides ja teoreetilistes käsitlustes suurendab ootuseid õpetajakoolituse suhtes.

Eduko

Käesolevas uuringus lähtume sellest, et väärtused on „meie soovide objektid“ ning väärtuskasvatuse kaudu teadvustatakse väärtuste olemust ja tähtsust (väärtuste selitamine, mille käigus kujunevad väärtushinnangud) ja toetatakse iseloomu kujunemist, kujundades väärtushoiakuid (Muldma 2010). Eelistatud on terviklik, holistlik käsitlus, mis haarab mõlemaid aspekte, kusjuures need täiendavad teineteist. Väärtused kujunevad ja neid on võimalik mingil määral ka kujundada, nii on uuteks väärtusteks kujunenud interneti vahendusel suhtlemine jms.

Uuring

2009. aastal täiendati ülikoolides õppekavasid ja sõnastati väljundid. Käesolev analüüs käsitlebki seda, kuidas on väärtuskasvatus kajastatud õppekavade väljundites, eesmärkides ja sisus. Nii on võimalik välja tuua, kui võrd väärtuskasvatus on teadvustatud õppekava tasandil.

Analüüsiti kõiki Tallina Ülikooli ja Tartu Ülikooli õpetajakoolituse õppekavasid ja pedagoogiliste praktikate ainekavasid, mis olid internetis avalikustatud 2010. aasta kevadel. Analüüs oli kvalitatiivne. Toodi välja märksõnad, mis on otseselt (väärtused, väärtushinnangud, väärtushoiakud jne) või kaudselt (klassijuhataja jt) seotud väärtuskasvatusega. Ainealaste teadmiste ja oskuste käsitlemist eraldi väärtusena antud uuring ei käsitletud.

Arvestades valitsevat segadust väärtuskasvatuse alases terminoloogias lähtuti kodeerimisel eeldusest, et õppekavas on silmas peetud siiski väärtuskasvatust, kuigi kasutatav sõnastus viitab millelegi muule (nt väärtuste kujundamine jms). 2011. aasta aprillis kontrolliti üle, kas viidatud õppekavades või -ainetes on toimunud muutuseid.

Tulemused

Väärtuskasvatus õpetajakoolituse õppekavade väljundites

Tartu Ülikooli õppekavades sõnastatud väljundites, eesmärkides ja sisus ei olnud üldjuhul väärtuskasvatusele tähelepanu pööratud. Mõnes õppekavas (ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetaja õppekava, soome keele õpetaja ja kunstiõpetaja pedagoogiliste praktikate ainekavas) polnud väljundeid üldse sõnastatud. Enamikus õppekavadest ei olnud pööratud tähelepanu ka klassijuhataja tegevuseks ettevalmistamisele. Mõne õppekava puhul ei olnud väljundis isegi märgitud, et lõpetajad võivad tööle minna õpetajana (nt filosoofia, romanistika, slavistika). Positiivsena saab välja tuua, et paljude õppeainete väljundites

Eduko

rõhutatakse õpilaste vajaduste ja võimete erinevusega arvestamist (küsitavaks jääb, kuidas seda suudetakse tagada).

Väärtustamisest on juttu klassiõpetaja (2011) õppekava väljundites, aga mitte Narva Kolledži vastavas õppekavas (Klassiõpetaja vene õppekeele koolis, 2011). Sotsiaal- ja haridusteaduskonna selles õppekavas on rohkem ained (kultuur, filosoofia, säästev areng jt), mis toetavad väärtuskasvatuse eesmärkide saavutamist. Koolieelsete lasteasutuste õpetajate õppekavades on samuti suhteliselt rohkem aineid, mis toetavad väärtuskasvatust (võrreldes aineõpetajatega).

Eesti keele ja kirjanduse õpetaja (2011) õppekava väljunditena on kirjas: „on valmis aktiivselt osalema kodanikuühiskonnas ning suhtuma sallivalt hoiakute ja väärtuste mitmekesisusse; oskab eetiliselte tegutseda keerulistes olukordades, on teadlik oma tegevuse eetilistest aspektidest, võimalustest, piirangutest ja ühiskondlikust rollist ning oskab anda põhjendatud hinnanguid oma eriala puudutavates küsimustes“. Selle õppekava pedagoogilise praktika FLEE.06.103 (2011) väljundite seas ei ole aga ühtegi, mis oleks seotud nende kahe väljundiga.

Muusikaõpetaja (2011) õppekava üheks väljundiks on: „tunneb ja arvestab pedagoogi kutse-eetika põhimõtteid“. Sarnane punkt on ka põhikooli mitme aine õpetaja õppekavas (2011): „on kursis õpetaja kutse-eetika üldprintsipiidega ning oskab neid põhimõtteid rakendada õppetöös ja õppeväliselt“.

Tallinna Ülikooli õpetajakoolituse õppekavade väljundid on põhjalikumalt lahti kirjutatud ning kuigi mõne õppekava väljundites ei ole väärtuskasvatust ja eetikat esile toodud (Alushariduse pedagoog-metoodik, 2001) ja paljudes on neil vaid väike osa, näiteks „valmidus järgida professionaalseid ja eetilisi nõudeid“ (Bioloogiaõpetaja, 2011 jt), „teadlikkus õpetajatöö professionaalsetest ja eetilistest nõuetest“ (Eesti keele ja kirjanduse õpetaja, 2011 jt), „toetub ... humanitaarvaldkonna eetilistele nõuetele“ (Muusikaõpetaja, 2011) või „...on kursis kaasaegse kunsti praktikas ettetulevate eetiliste valikutega ja oskab sellega seonduvaid probleeme käsitleda nii teoorias kui praktikas“ (Kunstiõpetaja, 2011), siis taotletakse teiste õppekavadega mitmeid erinevaid väärtuskasvatusega seonduvaid väljundeid. Nii näiteks on mitme aine õpetaja (2011) esimeseks eesmärgiks „luua võimalused eetilise, aktiivse ja koostööd väärtustava õpetaja kujunemiseks“ ja väljundite seas „... valmidus järgida professionaalseid ja eetilisi nõudeid; ... valmisolek toetada õpilase arengut klassijuhatajana ja oskus kujundada klassi ühisväärtusi ja meie-tunnet.“ Ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetajalt (2011) aga eeldatakse, et ta suhtub „sallivalt hoiakute ja väärtuste

Eduko

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

mitmekesisusse (va inimsusevastased) ning osalema aktiivselt kodanikuühiskonnas“ ja on „valmis järgima pedagoogilt eeldatavaid professionaalseid ja eetilisi nõudeid, töötama multikultuurilises keskkonnas ja erineva sotsiaalse taustaga õpilastega, olema teadlik ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja rolli eetilistest ja ühiskondlikest aspektidest, võimalustest ja piirangutest ning pedagoogi kui haridustöötaja ühiskondlikust rollist“. Sarnaseid väljundeid on ka teistes õppekavades.

Väärtuskasvatus ja pedagoogiline praktika

Pedagoogilise praktika paljudes õppeainetes suur osa eneseanalüüsil. Üksikutes õppekavades (nt germanistika, romanistika, informaatika õpetaja) on mainitud ka klassijuhatajana tegutsemist. Enamikust Tartu Ülikooli õpetajapraktika ainekavadest ei leitud eraldi märksõnu väärtuskasvatuse kohta, praktika on orienteeritud aine õpetamisele ja tunni andmisele. Siiski on üksikuid erandeid. Informaatikaõpetaja 2508 (2011) õppekava pedagoogilise praktika ainekavas on väljundina kirjas „on omandanud ... väärtushinnangud tööks informaatikaõpetajana“. Pedagoogilise praktika I FLEE.02.127 (2011) väljundiks tulevastele eesti keele õpetajatele on oskus „... analüüsida, kas meetod sobib konkreetse sihtrühma õpetamiseks ning märkab õpilaste erinevusi ja väärtustab neid individidena“. Diplomipraktika HTOS.02.203 (2011) klassiõpetajate (I ja II kooliastmes) üheks eesmärgiks on loova suhtumise kasvatamine klassijuhatajatöös. Õpiväljundiks on „Oskab laste ealisi iseärasusi arvestades korraldada klassijuhatajatööd“. Klassiõpetaja stažööripraktika P2NC.00.649 (2011) üheks väljundiks paljude seast on oskus täita klassijuhataja ülesandeid. Kaudselt võib väärtuskasvatuse osaks nimetada ka seda, kui õpetaja on eeskujuks, nt osaleb aktiivselt koolielus (näiteks P2NC.00.649, 2011). Diplomipraktikal lasteaias HTOS.02.398 (2011) on oskus „kasutada omandatud teoreetilisi teadmisi ... õpisisituatsioonide kasutamisel alusväärtuste kujundamiseks“ eraldi väljundina välja toodud). Narva Kolledži koolieelsete lasteasutuste õpetaja (vene õppekeele baasil) (2011) õppekavas vastavat väljundit ei ole. Muusikaõpetajate pedagoogiline praktika P2VK.02.560 (2011) peab ühe väljundina silmas oskust „... tegutseda eetiliselt keerulistes olukordades, on teadlik oma tegevuse eetilistest aspektidest, võimalustest ja piirangutest“.

Tallinna Ülikooli enamikus ainekavadest on märgitud tegevust klassijuhatajana. Osades ainekavadest on väärtuskasvatus ka aineõpetaja tegevuse kirjelduses, nt „üliõpilane oskab ainetundi läbi viia ... mõistes erialaste teadmiste, nendega seotud oskuste ning

Eduko

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

väärtushinnangute rolli õpilase arengus“; peetakse oluliseks, et praktikant mõistaks „õpetaja erinevaid (sh tunniväliseid) tööülesandeid“. Mõne praktika osaks on „individuaalse ülesande täitmine klassi- ja koolivälise tegevuse tundmaõppimisel ja väärtustamisel“. Oluliseks peetakse ka eetiliste nõuete järgimist. Eri ainekavades kasutatakse sõnasõnalt samu väljendeid.

Arutelu

Väärtuskasvatus on Eesti kasvatusteaduses, õigusaktides ja praktikas uus mõiste ning seetõttu valitseb selle käsitlemisel veel ebajärjekindlus ja lünklikkus ning isegi vastuolud. Õpetajakoolituse õppekavade uuenemine ei ole toimunud kooskõlas riiklike õppekavade arenguga. Nii on koolieelse lasteasutuse õpetajate õppekavad „ajast ees“, kuna koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas väärtuskasvatust ja sellega seonduvaid mõisteid otseselt ei käsitleta, kuid õpetajakoolituses on just koolieelsete lasteasutuste õpetajate väärtuskasvatus põhjalikumalt läbi mõeldud. Samas on see hädavajalik, sest põhikoolis on raske alustada väärtuskasvatusega, kui lasteaias pole sellele üldse tähelepanu pööratud. Teiselt poolt selgus uuringu tulemusena, et õpetajakoolituse õppekavade väljundid ja pedagoogilise praktika väljundid ei ole veel kooskõlas 2011. aastal vastu võetud põhikooli ja gümnaasiumi riiklike õppekavadega ja ei pööra piisavalt tähelepanu väärtuskasvatuseks ettevalmistamisele.

Osades õppekavades on küll väljundites märgitud ka väärtuskasvatusega seonduvat, kuid neid väljundeid ei toeta antud õppekavasse kuuluvad ainekavad. Sama probleem on praktikaga, mille väärtuskasvatuse alaseid taotlusi ei toeta õppekavasse kuuluvad ained. Siin on üheks võimaluseks nende ainete lisamine ainekavasse, mis vastavaid teemasid käsitlevad, või õppekavas olevate ainete ainekavade muutmise.

Eetika on ainenähtena mõnes bakalaureuseastme õppekavas, samas nende õppekavade lõpetamisel ei ole väljundiks õpetaja kutse. Seetõttu võiks kaaluda õppekavade ümberõpetamist kas integreeritud õppekavaks, eetika muutmist kohustuslikuks eeldusaineks või eetika üleviimist magistriõppesse, kus väljundiks on töötamine õpetajana ja kus seda saaks seostada pedagoogilise praktikaga, mis seni ja ka tulevikus valdavalt toimub üksnes magistriastmel. Nii oleks võimalik tagada, et iga õpetaja saaks vastava ettevalmistuse.

Nii nagu informaatikaõpetajatel, peaks väljund „on omandanud ... väärtushinnangud tööks ... õpetajana“ olema sõnastatud teiste aineõpetajate õppekavades, kuna põhikooli ja gümnaasiumi uutes õppekavades on eristatud ka eri õppeainetega seotud väärtusi.

Eduko

Analüüsitud õppe- ja ainekavade alusel on võimalik sõnastada esialgne väljund, mille poole võiksid püüelda kõik õpetajad ja õppekavad:

õpetaja on valmis aktiivselt osalema kodanikuühiskonnas ning arvestama hoiakute ja väärtuste mitmekesisust;

tunneb oma valdkonna ja pedagoogi väärtushinnanguid ning kutse-eeetika põhimõtteid ja valikuid ning rakendab neid põhimõtteid õppetöös (nii teoreetiliselt kui praktiliselt) ja õppeväliselt;

mõistab erialaste teadmiste, nendega seotud oskuste ning väärtushinnangute rolli õpilase arengus;

väärtustab õpilasi indiviididena ning klassi- ja koolivälist tegevust;

kujundab õpilase ja klassi väärtushoiakuid.

Samas võib selle kõik ka lühemalt kokku võtta „osaleb väärtuskasvatases“, kuid sel juhul on vaja kusagil täpsemalt kokku leppida, mida me väärtuskasvatuse all silmas peame. Praegu on osa väljundeid suunatud ainult tudengitele, selmet seada eesmärgiks, et need tudengid viiksid õpetajatena koolis läbi väärtuskasvatust, või on väljundid väärtuskasvatusega ainult deklaratiivsel või teoreetilisel tasandil või kaudselt seotud (utreeritult – on eetiline, käitub vastavalt kutseeetikale jne).

Uuringu maht ei võimaldanud analüüsida teadvustamata väärtuskasvatust ja seda, kui võrd sõnastatud õppekavast tegelikult lähtutakse.

Väärtuskasvatases on keskne roll õpetajal. Seepärast on oluline analüüsida, kuidas ainekavad sellist õpetaja rolli muutumist toetavad. Eriti raskes olukorras on õpetaja siis, kui ainekavad ei toeta arengut, vaid on pigem orienteeritud võistlusspordile (kehaline kasvatus), riigieksamite ettevalmistamisele vm. Kui me peame silmas õpilaste terviklikku arengut, siis on eriti oluline, et õpetajakoolitus toetaks õpetaja ettevalmistust õppekava ja mitte üksnes ainekava täitmiseks.

Ettepanekud

Õpetajakoolituse õppekavade täiendamine peaks olema pidev protsess ning toimuma paralleelselt riiklikes õppekavades, kutsestandardites jt normatiivdokumentides tehtavate muudatustega ning neid isegi ennetades.

Kuna eri õppekavade ja ülikoolide lõpetajad lähevad tööle samadesse koolidesse ja õpetavad samade õppekavade alusel, siis võiks ka nende õppekavade väljundid olla omavahel seotud. Juba kehtivate õppekavade eeskujul võiks ka teistes õpetajakoolituse õppekavades olla väärtuskasvatusega seotud väljundid nagu „on valmis aktiivselt osalema ühiskonnas, väärtustab inimeste, hoiakute ja väärtuste mitmekesisust; oskab eetilisel tegeleda keerulistes olukordades, on teadlik oma tegevuse eetilistest aspektidest, võimalustest, piirangutest ja ühiskondlikust rollist ning oskab anda põhjendatud hinnanguid oma eriala puudutavates küsimustes“. Seda võib ka lühemalt kokku võtta: „oskab korraldada väärtuskasvatust“ või veidi pikemalt „oskab selitada väärtuseid ja osaleda iseloomukasvatuses“. Samas peaksid õppekavas olevad ained toetama nende väljundite saavutamist.

Seoses üleminekuga uutele põhikooli ja gümnaasiumi õppekavadele peaks Tartu Ülikooli Pedagogicum koostöös eetikakeskusega tegema ettepanekud õppekavade väljundite ühtlustamiseks ja väärtuskasvatuse aspekti lisamiseks nii töös aineõpetajana kui ka klassijuhatajana. Eeskujul väljundite sõnastamisel saaks võtta Tallinna Ülikooli õppekavadest.

Tartu Ülikooli Pedagogicum, sotsiaal- ja haridusteaduskonna pedagoogika osakond ja teised struktuuriüksused peaksid sama või sarnase nimega ainete sisus kokku leppima. Lahendamist vajab samanimeliste ainete ülekandmine VÕTA korras, kui nende ainete sisu ja väljundid on erinevad.

Väljundite ühesuguse sõnastamise järel tuleb saavutada, et nendest ka ühtemoodi aru saadakse ja neid tõsiselt võetakse.

Õpetaja kutsestandardis, õpetajakoolituse raamnõuetes ja õppekavades tuleks eraldi välja tuua klassijuhataja tegevuse, väärtuskasvatuse ja õppekava üldosa realiseerimisega seotud pädevused.

Välja tuleks töötada ainekava, kus käsitletakse kõiki riikliku õppekava üldosas fikseeritud pädevusi, et üliõpilased omandaksid ülevaate tervikust, mida täiendatakse teiste ainete, ainedidaktika ja praktika raames.

Kasutatud kirjandus

Ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetaja (2011)

<http://www.tlu.ee/?LangID=1&CatID=3104&ArtID=5108&action=article>, külastatud

24.04.2011

Eduko

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Alushariduse pedagoog-nõustaja (2011)

<http://www.tlu.ee/?LangID=1&CatID=3104&ArtID=5108&action=article>, külastatud
24.04.2011

Bioloogiaõpetaja (2011)

<http://www.tlu.ee/?LangID=1&CatID=3104&ArtID=5108&action=article>, külastatud
24.04.2011

Diplomipraktika HTOS.02.203 (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast,
külastatud 24.04.2011

Diplomipraktika lasteaias HTOS.02.398. https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast,
külastatud 24.04.2011

Eesti keele ja kirjanduse õpetaja (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast,
külastatud 24.04.2011

Eesti keele ja kirjanduse õpetaja (2011)

<http://www.tlu.ee/?LangID=1&CatID=3104&ArtID=5108&action=article>, külastatud
24.04.2011

Gross, L, Kivilo, I, Ugaste, A. (2010) Mängud väärtuskasvatuses. – Väärtused koolieelses
eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 163–173.

Gümnaasiumi riiklik õppekava (2011). <https://www.riigiteataja.ee/akt/114012011002>,
külastatud 24.04.2011

Informaatikaõpetaja 2508 (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast, külastatud
24.04.2011

Klassiõpetaja (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast, külastatud 24.04.2011

Klassiõpetaja vene õppekeele koolis (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast,
külastatud 24.04.2011

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2011) <https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772>,
külastatud 12.04.2011

Koolieelse lasteasutuse õpetaja (vene õppekeele baasil) (2011)

https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast, külastatud 24.04.2011

Kunstiõpetaja (2011)

<http://www.tlu.ee/?LangID=1&CatID=3104&ArtID=5108&action=article>, külastatud
24.04.2011

Eduko

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Kutsestandard Õpetaja V (2010)

<http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/10086813/lae>, külastatud
24.04.2011

Lage, M. (2010) Väärtuskasvatus ja matemaatiliste oskuste arendamine. – Väärtused
koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 43–56.

Metoodiline juhend väärtusalaseks tööks (2009)

<http://www.eetika.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=691106/Metoodiline+juhend+v%E4%E4rtusalaseks+t%E6%E6ks.pdf>, külastatud 12.04.2011

Mitme aine õpetaja (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast, külastatud
24.04.2011

Mitme aine õpetaja (2011)

<http://www.tlu.ee/?LangID=1&CatID=3104&ArtID=5108&action=article>, külastatud
24.04.2011

Moraalikasvatus (2011) – TÜ eetikakeskuse kodulehekül. <http://www.eetika.ee/134868>,
külastatud 12.04.2011

Muldma, M. (2010) Muusikaõpetus väärtuskasvatuse osana. – Väärtused koolieelses eas.
Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 75–85.

Muusikaõpetaja (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast, külastatud 24.04.2011

Muusikaõpetaja (2011)

<http://www.tlu.ee/?LangID=1&CatID=3104&ArtID=5108&action=article>, külastatud
24.04.2011

Müürsepp, M. (2010) Väärtuste kujundamine keele ja kõne õpetamise ja lastekirjanduse
kaudu. . – Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 27–42.

Ots, A., Jaani, J, ja Seppa, A. (2010) Ülevaade Tartu Ülikooli õpetajakoolituse õppekavadest.
- Õpetaja esmaharidus. Olukord ja probleemid 21. sajandi algul. Tallinn, 198–219.

Pedagoogiline praktika I FLEE.02.127 (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast,
külastatud 24.04.2011

Pedagoogiline praktika FLEE.06.103 (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast,
külastatud 24.04.2011

Pedagoogiline praktika P2VK.02.560 (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast,
külastatud 24.04.2011

Peterson, T, Suur, S ja Õun, T. (2010) Väärtused lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuses. . –
Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 87–105.

Eduko

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

- Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (2010) <https://www.riigiteataja.ee/akt/13337919>, külastatud 24.04.2011
- Põhikooli mitme aine õpetaja (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast, külastatud 24.04.2011
- Põhikooli riiklik õppekava (2011). <https://www.riigiteataja.ee/akt/114012011001>, külastatud 24.04.2011
- Põlluste, M. (2010) Pärnu Lasteaia Päikeseljänku väärtuskasvatuse programm „Väärtustega väärikamaks“. – Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 189–206.
- Riiklik programm „Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2013“ (2009). <http://www.eetika.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=539352/V%E4%E4rtusarendusprogramm.pdf>, külastatud 12.04.2011
- Ruus, V.-R. (2010) Haridussüsteemi väärtuselisest aluspõhjast: väike memo haridusstrateegia koostajatele. – Eesti Haridusfoorum 2009. Eesti haridus tagasi- ja edasivaates. 18. ja 19. veebruar 2010 Tallinn. Ettekannete ja artiklite kogumik. Tallinn, 14–24.
- Ruus, V.-R., Eisenschmidt, E. (2010). Õpetaja esmahariduse õppekava disain. – Õpetaja esmaharidus. Olukord ja probleemid 21. sajandi algul. Tallinn, 159–196.
- Sarv, E.-S., Ginter, J. (2010). „Minu Eesti“ mõttetalgud õpetajast. Õpetaja esmaharidus. Olukord ja probleemid 21. sajandi algul. Tallinn, 238–246.
- Stažööripraktika P2NC.00.649 (2011) https://www.is.ut.ee/pls/ois_sso!/tere.tulemast, külastatud 24.04.2011
- Talts, L., Normak, M. (2010). Ülevaade Tallinna Ülikooli õpetajakoolituse õppekavadest. Õpetaja esmaharidus. Olukord ja probleemid 21. sajandi algul. Tallinn, 220–237.
- Timoštšuk, I. (2010) Looduskeskkonnaga seotud väärtused ja nende kujunemine koolieelses eas. – Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 57–62 .
- Tuuling, L. (2010) Multikultuurne kasvatus ja väärtuste kujunemine. – Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 123–144.
- Vahter, E. (2010) Väärtustades last ja kunsti. – Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 63–73.
- Valge, J. (2010) Keelelised väärtused väärtusarendusprotsessis. – Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 107–121.
- Veisson, M., Kuurme, T. (2010) Ülevaade väärtustest, väärtuskasvatusest ja moraalist. – Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu, 9–25.

Õpetaja V (2011) <http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/10086813>,
kõlastatud 24.04.2011

Õpetajate koolituse raamõuded <https://www.riigiteataja.ee/akt/13357475>, kõlastatud
12.04.2011

Ülavere, P. (2010) Väärtuskasvatus Tallinna Lasteaia Kikas kogemuse põhjal. – Väärtused
koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaia. Tartu, 175-188.